

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 310/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. M., nar..., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 26 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd opatrením Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby I. z 2. marca 2012 o zadržaní došlej korešpondencie a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. M. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2012 doručená sťažnosť I. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 26 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) opatrením Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby I. (ďalej len „ústav na výkon trestu“) z 2. marca 2012 o zadržaní došlej korešpondencie.

Sťažovateľ uviedol, že prípisom z 2. marca 2012 ho ústav na výkon trestu upozornil, že mu bol podľa § 25 ods. 2 a 4 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu“) zadržaný a do osobného spisu založený list od odosielateľa Ing. V. V. doručený v ten istý deň, pretože obsahuje informácie s hanlivým obsahom a je dôvodný predpoklad, že týmito informáciami môže byť narušený účel výkonu trestu. Sťažovateľ vzal toto upovedomenie na vedomie a vyjadril nesúhlas so zadržaním listu, pretože nebol oboznámený s jeho obsahom.

Z uvedeného dôvodu požiadal 6. marca 2012 o rozhovor s riaditeľom ústavu na výkon trestu, čo mu nebolo umožnené a rozhovor sa uskutočnil len s povereným príslušníkom Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“). Sťažovateľ preto podal sťažnosť, o vybavení ktorej bol upovedomený prípisom Generálneho riaditeľstva zboru z 26. júna 2012, podľa ktorého postupovali príslušníci zboru v súlade so zákonom o výkone trestu a s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody, a preto bola jeho sťažnosť vyhodnotená ako neopodstatnená. Sťažovateľ požiadal o prešetrenie vybavenia sťažnosti Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), o výsledku ktorého bol upovedomený prípisom zo 7. septembra 2012, podľa ktorého tvrdenia sťažovateľa o porušení jeho práv neboli preukázané a sťažnosť bola vyhodnotená ako neopodstatnená. Opakovanú sťažnosť sťažovateľa vybavilo Generálne riaditeľstvo zboru prípisom z 2. októbra 2012, podľa ktorého nedošlo k porušeniu všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov, a preto je sťažnosť neopodstatnená.

Sťažovateľ uviedol, že si nemohol prečítať list zadržaný 2. marca 2012 a nebol ani oboznámený s jeho obsahom. Zadržiavanie došlej korešpondencie na základe subjektívneho hodnotenia jeho obsahu príslušníkom zboru považuje za svojvoľný postup, ktorý nemá oporu v zákone o výkone trestu a je v rozpore s ústavou a dohovorom tak, ako je interpretovaný v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva. Samotná právna úprava podmienok zadržania korešpondencie podľa zákona o výkone trestu je podľa sťažovateľa

nedostatočná, pretože nedefinuje pojem „hanlivý“ obsah informácie, čím umožňuje svojvoľné rozhodovanie, a navyše podľa jeho názoru neobsahuje ustanovenie, „*ktoré by umožňovalo väznenej osobe podať proti rozhodnutiu o zadržaní korešpondencie opravný prostriedok a napadnúť tak rozsah a spôsob akým bola korešpondencia zadržaná*“.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom rozhodol, že zadržaním došej korešpondencie ústav na výkon trestu porušil jeho základné práva podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 26 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj právo podľa čl. 8 dohovoru, aby zakázal ústavu na výkon trestu pokračovať v porušovaní jeho práv a prikázal vydať mu zadržíavanú listovú zásielku. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru postupom ústavu na výkon trestu v súvislosti so zadržaním došlej korešpondencie z dôvodu hanlivého obsahu informácií v nej uvedených, ktoré by zároveň mohli narušiť účel výkonu trestu. Sťažovateľ tvrdí, že proti tomuto postupu nemá k dispozícii účinný prostriedok nápravy.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o výkone trestu nahliadnuť do korešpondencie odsúdeného má právo riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru; pritom je oprávnený oboznámiť sa s jej obsahom. Ústav je povinný zadržať korešpondenciu, ak obsahuje informáciu s hanlivým obsahom, informáciu, ktorá môže narušiť účel výkonu trestu, alebo vec alebo jej obsah zakladá podozrenie z páchania trestnej činnosti.

Podľa § 25 ods. 4 zákona o výkone trestu korešpondencia alebo vec uvedená v odseku 2 sa založí do osobného spisu odsúdeného a na túto skutočnosť sa odsúdený upozorní; ďalej sa postupuje podľa povahy zadržanej informácie alebo veci.

Podľa § 96 zákona o výkone trestu dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu. Zákon o výkone trestu tu odkazuje na § 18 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

Podľa § 18 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor dozerá na to, aby v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, disciplinárne tresty vojakov, ochranné liečenie, ochranná výchova, ústavné liečenie alebo ústavná výchova na základe rozhodnutia súdu, ako aj v celách policajného zaistenia, boli držané osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu o pozbavení alebo obmedzení osobnej slobody a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

Podľa § 18 ods. 2 zákona o prokuratúre je prokurátor povinný

a) vykonávať previerky zachovávanía zákonnosti v miestach uvedených v odseku 1,

c) písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odseku 1 alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

Ako vyplýva z citovaných ustanovení zákona o výkone trestu a zákona o prokuratúre, v prípade sťažovateľa existuje orgán, do pôsobnosti ktorého zákon zveril ochranu práv sťažovateľa pred namietaným zásahom a ktorý má právomoc svojím rozhodnutím odstrániť účinky tohto zásahu, ak zistí, že ním došlo k porušeniu práv sťažovateľa. Sťažovateľ teda mal a má možnosť domáhať sa ochrany ním označených práv tak, ako to namietal v sťažnosti podanej ústavnému súdu prostredníctvom príslušnej prokuratúry ako orgánu vykonávajúceho dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu, ktorá je oprávnená a zároveň povinná v prípade zistenia porušenia právnych predpisov ústavom na výkon trestu vo vzťahu k osobe sťažovateľa zabezpečiť nápravu nezákonného stavu (pozri I. ÚS 265/2012).

Pokiaľ sťažovateľ trvá na tom, že zadržaním listu došlého 2. marca 2012 došlo k porušeniu jeho práv a toto porušenie nebolo dosiaľ odstránené, má možnosť domáhať sa odstránenia tohto stavu podaním podnetu podľa § 31 zákona o prokuratúre, resp. aj preskúmania zákonnosti vybavenia jeho podnetu podľa § 34 zákona o prokuratúre.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ sa neobrátil na príslušnú prokuratúru s požiadavkou o preskúmanie zákonnosti postupu ústavu na výkon trestu.

Podľa názoru ústavného súdu nevyužitie prostriedku nápravy prostredníctvom orgánov prokuratúry nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (m. m. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05, IV. ÚS 126/07).

Ústavný súd aj vo veci sťažovateľa zotrval na svojej judikatúre, podľa ktorej je každý sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03, IV. ÚS 126/07).

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú. V nadväznosti na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2013